

ΔΙΑΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΡΟΔΟΠΗΣ-ΕΒΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑΣ ΧΡΥΣΟΥ

Υπόμνημα για το Αναπτυξιακό Συνέδριο στην Ανατολική Μακεδονία - Θράκη

Η εξόρυξη χρυσοφόρων κοιτασμάτων στην περιοχή της Θράκης είναι ένα θέμα που απασχόλησε και απασχολεί την τοπική κοινωνία πάνω από 18 χρόνια. Έγιναν συστηματικές προσπάθειες από μεταλλευτικές εταιρίες, συνήθως ξένες πολυεθνικές οι οποίες εν συνεχεία πουλούσαν τις μετοχές τους σε άλλη εταιρεία, να λάβουν αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για εξόρυξη και επεξεργασία μεταλλεύματος σε δυο θέσεις, το Πέραμα Έβρου και τις Σάπες Ροδόπης.

Η δημιουργία της Διανομαρχιακής Επιτροπής Ροδόπης Έβρου κατά της εξόρυξης και μεταλλουργίας χρυσού ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης των πολιτών και των φορέων (κοινωνικών, επιστημονικών, επαγγελματικών κλπ) των 2 Νομών να ενώσουμε τις δυνάμεις μας απέναντι στις μεταλλευτικές εταιρίες, να προασπίσουμε την υγεία μας και το περιβάλλον και να ακυρώσουμε τα σχέδια εξόρυξης. Οι Δήμοι της περιοχής από την αρχή στήριξαν και στηρίζουν τη δράση μας.

Το αποτέλεσμα από τη δράση της Επιτροπής έχει μέχρι στιγμής θετικό πρόσημο.

Γιατί όμως είμαστε αντίθετοι στην εξόρυξη χρυσού (αργύρου- χαλκού):

Η παραγωγή χρυσού αποτελεί μια βαριά ενεργοβόρα και υδροβόρα, μεταλλευτική (στο επίπεδο εξόρυξης) και χημική (στο επίπεδο μεταλλουργίας) βιομηχανία. Μετατρέπει τεράστιες εκτάσεις γης σε χώρο απόθεσης τοξικών αποβλήτων (με κυάνιο και πλήθος άλλων τοξικών στοιχείων) με στόχο την απόληψη ελάχιστων συγκριτικά ποσοτήτων χρυσού (2-3g χρυσού από ένα τόνο κοιτάσματος). Τα οφέλη για την τοπική κοινωνία και την εθνική οικονομία περιορίζονται σε ελάχιστες θέσεις εργασίας (όσες σε μια μικρομεσαία επιχείρηση), την φορολογία των εταιριών (και αυτή αμφίβολη, διότι η Eldorado Gold, μητρική εταιρεία τόσο των Χρυσωρυχείων Θράκης όσο και της Μεταλλευτικής Θράκης, φυγαδεύει μέσω θυγατρικών εταιριών στην Ολλανδία τα κέρδη της σε φορολογικούς παραδείσους για να μην πληρώνει φόρους στην Ελλάδα) και την καταβολή ενός πενιχρού μισθώματος, μόνο του Δημόσιου μεταλλείου των Σαπών, της τάξης του 1% της αξίας του παραγόμενου χρυσού. Πρέπει δε να σημειωθεί πως η χώρα μας μόλις το 2014 θεσμοθέτησε τέλη ή δικαιώματα (loyalties) υπέρ του Δημοσίου από τα ιδιωτικά μεταλλεία (παραχωρήσεις μεταλλείων). Με βάση τη σημερινή τιμή του χρυσού τα τέλη αυτά είναι πολύ χαμηλά, της τάξης του 2% επί του περιεχόμενου μετάλλου.

Οι κυριότερες δυσμενείς επιπτώσεις αφορούν σε:

- Σπατάλη νερού και συσσώρευση βαρέων μετάλλων στα υδατορέματα με συνεπαγόμενη ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων (όξινη απορροή, τοξικές ενώσεις, βαρέα μέταλλα, κυάνιο). Επιπλέον δε δημιουργείται ανταγωνιστική χρήση του κοινού υδροφόρου ορίζοντα που αποτελεί το σημαντικότερο πόρο ύδρευσης και άρδευσης στους Δήμους της περιοχής.
- Σημαντικές επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα κυρίως λόγω των εκπομπών αιωρούμενων σωματιδίων που περιέχουν βαρέα μέταλλα και τοξικούς ρύπους (διοξείδιο του άνθρακα, διοξείδιο του θείου, κυανιόντα, κλπ) που προκαλούν σοβαρές βλάβες στην υγεία των εργαζομένων και των

περιοίκων, ενώ δεν είναι απίθανη η μεταφορά τους και σε αποστάσεις που υπερβαίνουν τα 100 km.

- Ρύπανση των εδαφών που τα καθιστά ακατάλληλα για την παραγωγή αγροτικών προϊόντων που προορίζονται για διατροφή με συνέπεια την απαξίωση της αγροτικής οικονομίας.
- Ρύπανση παράκτιων περιοχών (ιδιαίτερα επίκαιρη μετά την ρύπανση από πετρελαιοφόρο στον Σαρωνικό) με σοβαρές επιπτώσεις στην αλιεία, την αναψυχή και τον τουρισμό. Στην περίπτωση του Περάματος καταργείται η φυσική λειτουργία σημαντικού ρέματος που συγκεντρώνει τα νερά μιας μεγάλης λεκάνης απορροής (από τον λόφο του μεταλλείου μέχρι την Ακρόπολη του Περάματος) και μετατρέπει το ρέμα σε έναν απέραντο χώρο απόθεσης εκατομμυρίων κυβικών μέτρων τοξικών κυανιούχων αποβλήτων.
- Υψηλή η επικινδυνότητα κατάρρευσης των διαδοχικών φραγμάτων απόθεσης τοξικών αποβλήτων γύρω από το ρέμα Σπαλτζακ του Περάματος τα οποία θα είναι κατασκευασμένα επάνω σε ασταθή απόβλητα. Οι συνέπειες θα είναι βαρύτερες (όπως π.χ. στη Μπάια Μάρε της Ρουμανίας, στη Ντονιάνα της Ισπανίας, στην Κιουτάχεια της Τουρκίας, στο Μάουντ Πόλλεϋ του Καναδά).
- Γειτνίαση με κατοικημένες περιοχές (700 μέτρα από το κέντρο των Σαπών και 300 μέτρα από το Πέραμα) με ανεξέλεγκτες και δραματικές επιπτώσεις για την υγεία των κατοίκων. Τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι κάτοικοι περιοχών με ορυχεία εμφανίζουν υψηλά ποσοστά χρόνιων δηλητηριάσεων και ασθενειών, ο δε μέσος όρος ζωής τους είναι μικρότερος κατά 10-15 χρόνια των υπολοίπων.
- Μη αναστρέψιμη καταστροφή του περιβάλλοντος (αλλαγή του τοπίου, καταστροφή του Δάσους Μαύρης Πεύκης στα Πετρωτά).
- Υπονόμευση κάθε προοπτικής τουριστικής ανάπτυξης και γενικότερα απαξίωση άλλων πλεονεκτημάτων της περιοχής (αρχαιολογικοί χώροι, σπήλαια, παραδοσιακοί οικισμοί, γεωθερμικά πεδία, ανάπτυξη συμβατικής και βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, ιχθυοκαλλιέργειες, υδροβιότοποι, κλπ). Ιδιαίτερα σημαντική φαίνεται η επίπτωση στον τουρισμό ο οποίος αναπτύσσεται ραγδαία μετά τη λειτουργία του συνοριακού σταθμού Νυμφαίας - Μακάζας, λόγω της μεγάλης επισκεψιμότητας από τους βορείους γείτονές μας, και εξελίσσεται πλέον σε έναν εκ των σημαντικότερων παραγόντων της τοπικής ανάπτυξης.
- Η επανάκαμψη του περιβάλλοντος είναι αδύνατη λόγω των τρομακτικών μεταβολών που υφίστανται το έδαφος, η ατμόσφαιρα και ο υδροφόρος ορίζοντας (ιδιαίτερα στην περίπτωση επιφανειακών εξορύξεων όπου η καταστροφή είναι ολική).
- Η εφαρμογή των προγραμμάτων εξόρυξης χρυσού των εταιρειών μετατρέπει την ευρύτερη περιοχή (τη ζώνη του επιθερμικού συστήματος Αισύμης - Σαπών - Πετρωτών διαστάσεων 2,5 x 20 km) σε κατ' εξοχήν μεταλλευτική οδηγώντας την σε μια μορφή μονοσήμαντης ανάπτυξης με πεπερασμένο χρόνο διάρκειας.

Οι συνέπειες αυτές διογκώνονται αν συνδυασθούν και με μια σειρά άλλων προβλημάτων, που η εμπειρία άλλων περιοχών έχει αναδείξει, όπως:

- *Απαρχαιωμένο και ανεπαρκές νομοθετικό πλαίσιο.*
- *Υποτυπώδης ή καθόλου έλεγχος.*
- *Κακή διαχείριση των ορυχείων.*
- *Κακός σχεδιασμός ή ξαφνικό κλείσιμο ορυχείων.*
- *Παράνομη εξόρυξη.*
- *Αστάθεια τιμών χρυσού στα χρηματιστήρια.*

- Συνήθης πρακτική η πτώχευση των εταιριών.
- Ανεπαρκή κρατικά κεφάλαια για αποκαταστάσεις κλειστών ορυχείων.
- Διαφθορά.

Ως Διανομαρχιακή Επιτροπή χαιρετίζουμε την ανάληψη πρωτοβουλίας για την διοργάνωση Αναπτυξιακού Συνεδρίου στην ΠΑΜ-Θ και θα θέλαμε μέσα από το Συνέδριο να τεθούν τέτοιοι στόχοι που να οδηγήσουν προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης την περιοχή μας. Προσδοκούμε πολλά από το Συνέδριο, όπως να βάλει τις βάσεις για μια ανάπτυξη που θα σέβεται τον άνθρωπο, το περιβάλλον και τα φυσικά πλεονεκτήματα του τόπου.

Ήδη από το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της ΠΑΜΘ (2003) δόθηκε η κατεύθυνση της ήπιας ανάπτυξης με έμφαση στις καλλιέργειες (παλαιές και νέες), την κτηνοτροφία, τον εναλλακτικό τουρισμό, παραμερίζοντας την εξόρυξη χρυσού λόγω των μη αναστρέψιμων συνεπειών της. Τώρα μένει η εφαρμογή του.

Το μεγάλο κίνημα που δημιουργήθηκε δεν θα επιτρέψει ποτέ να αλλάξει ο προσανατολισμός της περιοχής μας στην κατεύθυνση της μονοκαλλιέργειας των μεταλλείων.

Τη στιγμή αυτή στη βορειοανατολική Χαλκιδική έχει αρχίσει ένας εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των εργαζόμενων στην «Ελληνικός Χρυσός» και των αγωνιζόμενων ενάντια στις εξορύξεις. Από τη μία η εταιρεία, χωρίς να έχει λάβει όλες τις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις, εργάζεται με εντατικούς ρυθμούς στις Σκουριές και αλλού δημιουργώντας τετελεσμένα, και από την άλλη η κοινωνία που αντιτίθεται στις εξορύξεις, την καταστροφή του δάσους, των υδάτων και γενικά των φυσικών πόρων, η δράση της οποίας έχει ποινικοποιηθεί και σύρεται στις αίθουσες των δικαστηρίων. Είναι υποχρέωσή μας, αλλά και των κυβερνήσεων να μη δημιουργηθεί το ίδιο κλίμα και στη Θράκη, να διατηρηθεί η συνοχή ώστε να απολαύσει η περιοχή μια βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς ημερομηνία λήξης.

Στην «Ελληνικός Χρυσός» μετέχει κατά 95% η καναδική «Eldorado Gold» (μια χαμηλού κόστους μεταλλευτική), η οποία είναι η μητρική εταιρεία των εταιριών «Μεταλλευτικής Θράκης» και «Χρυσωρυχεία Θράκης», που δραστηριοποιούνται σε Σάπες και Πέραμα αντίστοιχα. Δηλαδή όλες οι περιοχές έχουν κοινό παρονομαστή, με ότι αυτό μπορεί να σημαίνει.

Ως Διανομαρχιακή Επιτροπή δηλώνουμε ότι δεν επιθυμούμε να μεταφερθεί το κλίμα εμφυλίου πολέμου και στη Θράκη.

Το Δεκέμβριο του 2014, πραγματοποιήθηκε στην Αλεξανδρούπολη (Egnatia-ΑΣΤΗΡ Hotel) μεγάλη προεκλογική συνάντηση φορέων, στην οποία εκφράσαμε τις απόψεις μας επί του θέματος των εξορύξεων ενώπιον και του κ. Τσίπρα και τις καταθέσαμε εγγράφως στο Προεδρείο.

Σημειώνουμε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ως αντιπολίτευση στήριζε με συνέπεια και επιχειρήματα τον αγώνα ενάντια στα μεταλλεία.

Σήμερα σε εκκρεμότητα βρίσκεται η περίπτωση του έργου χρυσού Σαπών και επίσης εκκρεμεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) η περιβαλλοντική αδειοδότηση για το έργο Χρυσού Περάματος για την οποία πρέπει να εκδοθεί ΜΗ έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Το έργο αυτό «σταμάτησε» και μπήκε «στο συρτάρι» τον Μάρτιο του 2013 από τα πιο επίσημα (τότε) κυβερνητικά χείλη του κυβερνητικού εκπροσώπου μετά α) από τα 2 συλλαλητήρια σε Αλεξανδρούπολη και Κομοτηνή με τη συμμετοχή αρκετών χιλιάδων χριστιανών και μουσουλμάνων πολιτών και β) από την κάθοδο στην Αθήνα και συνάντηση με όλους τους πολιτικούς αρχηγούς εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωνίας όπως οι Δήμαρχοι Αλεξανδρούπολης, Σαπών και Κομοτηνής, ο Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με αντιπεριφερειάρχες και Περιφερειακούς

Συμβούλους, ο Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Θράκης και Βουλευτές του Νομού.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω και θεωρώντας ότι σημαντικότερος παράγοντας για την αξιολόγηση του Δημοσίου Συμφέροντος, είναι η ανθρώπινη υγεία, η προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων που στηρίζουν την αειφόρο και βιώσιμη ανάπτυξη, δηλώνουμε ότι αναμένουμε να σταματήσει οριστικά αυτή η απειλή και να εφαρμοσθεί η αναπτυξιακή πολιτική που περιγράφεται στο Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της ΠΑΜΘ του 2003.

Κομοτηνή 13-11-2017

Η Διανομαρχιακή Επιτροπή Ροδόπης Έβρου κατά της εξόρυξης και μεταλλουργίας χρυσού